cultuurloket

Wegwijs in de terminologie bij schenken en gebruiken

Inleiding

Juul Anthonissen laat na zijn overlijden een aanzienlijke jazz collectie na. De erfgenamen geven deze collectie tijdelijk in bewaring aan de gemeente Heist-Op-Den-Berg. Wat als de collectie tentoongesteld wordt? Spreekt men dan over bruikleen?

Fotograaf Gilbert D'Haen schenkt bij leven zijn oeuvre aan het Fotografie Museum te Antwerpen. Of kon het ook met een handgift?

Met deze toelichting maken we je wegwijs in de terminologie om een roerend of onroerend goed over te dragen op een andere manier dan kopen of huren.

	Schenking	Handgift	Legaat	Bruikleen	Bewaargeving
Wat	Een overeenkomst waarbij een schenker gratis en onherroepelijk afstand doet van een onroerend of roerend goed ten gunste van een begunstigde en waarbij de begunstigde dat goed aanvaardt.	Een schenker geeft iets aan de begunstigde. De handgift houdt daarmee een materiële overhandiging in van goederen. Wanneer er geld wordt geschonken via de bankrekening spreekt men van een bankgift.	Iets dat men aan iemand zal nalaten bij zijn overlijden.	Een overeenkomst waarbij een roerend of onroerend goed wordt overgedragen voor een bepaalde termijn, zodat het gebruikt kan worden voor een bepaald doel. Hiervoor wordt geen tegenprestatie gevraagd. Bij een tegenprestatie spreekt men van huur.	Een overeenkomst waarbij een roerend goed wordt overgedragen voor een bepaalde termijn, zodat het in betere omstandigheden bewaard kan worden. Voor elk ander doel moet toestemming gevraagd worden aan de bewaargever. Wanneer er in de overeenkomst een 'gebruik' van het goed werd bedongen, komt men in de buurt van bruikleen. Er zal dan geval per geval beoordeeld worden of men spreekt van bruikleen of bewaargeving. Denk aan vintage synthesizers die regelmatig moeten bespeeld worden om de werking ervan te behouden, dit zou men als bewaargeving benoemen. Onroerende goederen kunnen niet in bewaring gegeven worden.
Bewijs	Notariële akte	Niet verplicht, maar een geschrift zoals een brief biedt belangrijke voordelen: • de datum staat vermeld • een bewijs van de schenking • wanneer de schenker binnen de 4j toch ernstig ziek wordt kan men dit document als schenking laten registreren waardoor het niet langer een handgift is maar een schenking wordt. De schenkingsrechten zijn dan van toepassing.	Testament	Overeenkomst	Overeenkomst
Registratie	Verplicht	n.v.t.	Een testament wordt geregistreerd na het overlijden.	n.v.t.	n.v.t.
Zekerheid	Onherroepelijk	Onherroepelijk	Aanpasbaar zolang de erflater leeft.	Tijdelijke overeenkomst	Tijdelijke overeenkomst
Vereiste actie van de begunstigde	Aanvaardt de schenking via de notariële akte.	Aanvaardt de handgift door deze in ontvangst te nemen.	Aanvaardt via de notaris formeel de erfenis na overlijden van de erflater.	Gebruikt het goed volgens het principe van de goede huisvader.	Bewaart het goed zoals omschreven in de overeenkomst.
Berekening van de waarde	Schattingsverslag van de waarde is verplicht.	Niet verplicht	Niet verplicht	Een beschrijving van de staat van het goed.	Een beschrijving van de staat van het goed.
Lasten	Mogelijk	Mogelijk	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Voorwaarden	Mogelijk	Enkel mogelijk bij buitenlandse handgift.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Schenkingsrechten roerende goederen Vlaanderen	3% rechte lijn, samenwonenden, echtgenoten 7% alle anderen	0% indien de schenker niet overlijdt binnen de 4j na de schenking. Bij vroegtijdig overlijden zal de schenking in de nalatenschap vallen tenzij er op de valreep nog een registratie plaatsvond en aan de schenkingsrechten werd voldaan.	Onderworpen aan de successierechten	n.v.t.	n.v.t.

Wat zijn lasten of voorwaarden?

Beide termen worden vaak door elkaar gebruikt, en soms is de scheidingslijn tussen beide vaag.

Voorwaarden
Een voorwaarde is eerder een onzeker toekomstig feit waarvan de schenking afhangt. Bv. *Als ik de lotto win, schenk ik je 50 000 euro*. Of, *ik geef je 50 000 euro maar de schenking zal teniet gedaan worden als jij voor mij overlijdt*. Belangrijk hierbij is dat de voorwaarde niet afhangt van de wil van de schenker. Bv. *ik geef je 50 000 euro op voorwaarde dat ik me later niet bedenk*.

Lasten
Een last is een verplichting die de schenker aan de begunstigde oplegt in ruil voor de schenking die hem wordt toegekend. Als de begunstigde hiermee niet akkoord gaat, gaat de schenking niet door. Hier wordt er een onderscheid gemaakt tussen financiële en niet financiële lasten. Bv. *ik schenk je een waardevol kunstwerk waarvoor je in ruil maandelijks een som geld overmaakt aan een bepaalde stichting*. Niet financiële lasten kunnen gaan over een beheersmachtiging waarbij de schenker bijvoorbeeld mee in het bestuursorgaan wil zetelen. Een onvervreembaarheidsclausule kan ook toegepast worden waarbij de begunstigde het goed gedurende een bepaalde periode moet behouden of exposeren.

Er zijn uiteraard beperkingen, de lasten mogen niet zwaarder zijn dan de waarde van de schenking, de schenker kan nooit de mogelijkheid hebben om de goederen terug te nemen, daarnaast mogen de lasten niet in strijd zijn met de openbare orde en goede zeden.